

Oslo tingrett - TOSLO-2010-92544

Instans	Oslo tingrett - Dom
Dato	2011-10-04
Publisert	TOSLO-2010-92544
Stikkord	Skilsmisse. Ekteskapsloven § 23 tredje ledd.
Sammendrag	Krav om skilsmisse på grunn av tvangsekteskap, ekteskapsloven § 23.
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2010-92544 (10-092544TVI-OTIR/02).
Parter	A (Advokat Dag Holmen) mot B.
Forfatter	Tingrettsdommer Leiv Robberstad.

Innledning

Saksøkeren, A, giftet seg med saksøkte, B, 2. november 2009. Ekteskapet ble inngått i Beysehir i Tyrkia. A er norsk statsborger og bor i Oslo. Hun kom til Norge i 1981. B er tyrkisk statsborger og bor i Tyrkia.

Ved stevning av 7. juni 2010 reiste A søksmål for Oslo tingrett med påstand om at partene skilles. Stevning og innkalling til hovedforhandling 8. desember 2010 ble forsøkt forkynt for saksøkte. Ettersom retten ikke lyktes å forkynne stevning og innkalling, ble hovedforhandlingen avlyst. Ny hovedforhandling ble berammet til 28. april 2011. Også denne hovedforhandlingen måtte avlyses på grunn av manglende forkynning.

Saksdokumentene og innkalling til hovedforhandling 30. september 2011 ble forkynt for saksøkte 5. august 2011.

Hovedforhandling ble avholdt 30. september. Saksøkeren og hennes prosessfullmektig var til stede. I tillegg til saksøker avga ett vitne forklaring. Det ble brukt tolk under forhandlingen.

Saksøkte møtte ikke. Retten har heller ikke mottatt noen bemerkninger fra ham.

Saksøkeren har i det vesentlige gjort gjeldende:

Ekteskapet var ikke bare arrangert. Det ble også inngått som følge av utilbørlig press, særlig fra saksøkers familie. Saksøker er meget sårbar. Dette fremgår blant annet av legejournalnotater av 31. august og 16. november 2009 og opplysninger fra barnevernet. Både i tiden forut for ekteskapsinngåelsen og i perioden fram til 0.0.2010, da hun fikk sønnen C, hadde hun psykiske og fysiske problemer.

Da ekteskapet ble inngått, var hun gravid. Ekteskapet med B ble aldri fullbyrdet. Partene har ikke levd sammen som mann og kone. Saksøkte er ikke far til noen av hennes to barn.

Saksøker ønsket å komme ut av ekteskapet, men på grunn av kontinuerlig press fra sin familie, greide hun ikke det. Hennes far ga uttrykk for at en skilsmisse ville ødelegge hans rykte i bygda. Han anså dette som en æressak. Det var først våren 2010 at hun greide å ta rettslige skritt for å få ekteskapet oppløst. I april 2010 ringte hun politiet på grunn av en telefonsamtale med en av hennes brødre.

Etter norsk rett må ekteskapet anses for å ha blitt inngått som følge av utilbørlig og rettstridig press. Vilkårene for skilsmisse etter ekteskapsloven § 23 er til stede. Vurderingstemaet etter § 23 er det samme som etter § 16.

Saksøker har vist til Oslo tingretts dom av 18. mars 2002, inntatt i RG-2002-912. Saken har klare likhetspunkter med nærværende sak.

Saksøker har gitt en troverdig forklaring. Forklaringen underbygges av hennes søster som vitnet under hovedforhandlingen. Det foreligger ikke opplysninger i saken som gir grunnlag for å trekke saksøkers forklaring i tvil.

Det er ingen betingelse etter § 23 at saksøkte var klar over tvangen. Om A far og brødre mente at de handlet til beste for henne, er heller ikke noe avgjørende moment.

Saksøkeren la ned slik påstand:

1. A og B skilles.
2. B erstatter det offentlige, eventuelt det offentlige og A, sakens kostnader.

Retten skal bemerke:

Saken kan behandles av Oslo tingrett i medhold av ekteskapsloven § 30 c andre ledd ettersom saksøker bor i Oslo.

Retten viser til ekteskapsloven § 23 tredje ledd:

«En ektefelle kan også kreve skilsmisse dersom han eller hun har blitt tvunget til å inngå ekteskapet ved rettsstridig adferd. Dette gjelder uavhengig av hvem som har utøvd tvangen. § 16 fjerde ledd gjelder tilsvarende.»

Retten legger ut fra bevisførselen til grunn at A i en periode forut for ekteskapsinngåelsen 2. november 2009 ble utsatt for et sterkt og kontinuerlig press med sikte på at hun skulle gifte seg med saksøkte. Dette presset vedvarte fram til A nedkom med en sønn i mai 2010.

Retten legger til grunn at A i denne perioden var svært sårbar. Retten viser blant annet til journalnotater fra august og november 2009. I følge sistnevnte notat ble hun sykmeldt på grunn av depresjon og henvist til psykolog. Det fremgår av opplysninger fra barnevernet at hun i 2010 hadde diagnosen uspesifisert psykisk forstyrrelse eller lidelse samt tilbakevendende depressiv lidelse (2007). Hun skulle ha barn med en annen mann enn saksøkte da hun giftet seg med saksøkte i november 2009.

Av disse grunner var hun særlig sårbar, og hun hadde liten evne til å motstå presset fra familien. Etter rettens vurdering var presset av en slik karakter at det må anses som «rettsstridig adferd» som nevnt i § 23 tredje ledd. Som det fremgår av denne bestemmelsen er retten til skilsmisse ikke avhengig av om det er saksøkte som har utøvd tvangen. Det er heller ikke avgjørende om de som utøver tvangen, mener at de handler til beste for den tvangen rettes mot.

Retten har lagt til grunn at tvangen først opphørte primo mai 2010. Søksmålsfristen i § 16 fjerde ledd er dermed overholdt.

Ved bevisvurderingen har retten lagt avgjørende vekt på forklaringene til saksøker og hennes søster. Begge avga forklaring under hovedforhandlingen, og retten anser deres forklaringer som troverdige.

Retten viser også til at det ikke er fremlagt opplysninger som gir grunnlag for tvil om det de har forklart. Saksdokumentene er forkynt for saksøkte. Han har ikke tatt til motmæle. A var i Tyrkia i august i år, og snakket med B. B avga da en skriftlig erklæring om at han ikke var far til A barn. A har derfor trukket en farskaps sak hun reiste mot B for Oslo tingrett tidligere i år.

I følge A hadde Koycigit heller ikke innvendinger mot at de ble skilt. Retten viser til at tvangen kom fra hennes familie. I prosesskrift av 28. oktober 2010, dok. 6, står det at tvangen særlig ble utført gjennom saksøktes brødre. Dette er en feilskrift. Det riktige er at tvangen særlig ble utført gjennom saksøkers brødre.

Sakskostnader

Saksøker har vunnet saken. Etter tvisteloven § 20-2 første ledd har saksøker da krav på full erstatning for sine sakskostnader. Retten har vurdert om unntaksbestemmelsen i § 20-2 tredje ledd bør anvendes. Retten viser i denne forbindelse til Schei m.fl.: Tvisteloven kommentarutgave side 913-914 der det blant annet uttales:

«Det ligger innenfor rammen av rettens kompetanse å vurdere om spesielle trekk ved sakstypen tilsier at kostnadsrisikoen fordeles mellom partene selv om en av dem har vunnet saken.»

Retten viser til at det dreier seg om en ekteskaps sak som ikke er undergitt partenes fri rådighet. Partene har ikke hatt anledning til å forlike den. Mekling er ikke nødvendig, jf. ekteskapsloven § 26, og har ikke vært gjennomført. Det foreligger heller ikke noe varsel om søksmål, jf. tvistelovens § 5-2. Saksøker opplyste under hovedforhandlingen at saksøkte under den samtalen partene hadde i august 2011, ikke motsatte seg skilsmisse.

På denne bakgrunn foreligger det etter rettens mening tungtveiende grunner som gjør det rimelig at saksøkte fritas for kostnadsansvaret, og at hver av partene bærer sine kostnader. Saksøker har hatt fri sakførsel, men må betale en egenandel begrenset til 5 ganger salærsatsen for benifiserte saker.

Domsslutning:

1. A og B skilles, jf. ekteskapsloven § 23 tredje ledd.
2. Sakskostnader idømmes ikke.